

Tibbiyot fakulteti dekani tibbiyot fanlari nomzodi G'ulom Aslanov

Ilmiy izlanuvchi Nasullayev Fayzi

Ilmiy izlanuvchi Tolipova Sabina

Annotatsiya: Ushbu maqolada bronxit kasalligining kelib chiqish sabablari, aholi o'rtasida ushbu kasallikning erta aniqlashning va davolashning zamonaviy yechimlariga oid ma'lumotlar hamda zamonaviy texnologiyalardan foydalanib kuzatish, taqqoslash va eksperimental metodlardan foydalangan holda kasalliklarni aniqlash usullari keltirilgan.

Kalit so'zlar: surunkali bronxit, rentgenoskopiya, Fluorografiya, Bronxografiya, obstruktiv bronxit, spirometr

Bronxit – bu shilliq qavatning yallig'lanishi bilan tavsiflangan bronxial kasallik. Hozirgi kunda bronxit nafas olish tizimining eng keng tarqalgan kasalliklaridan biri sifatida tan olingan. O'tkir va surunkali bronxit mavjud.

Bronxitning oddiy, yiringli (yiringli balg'am chiqishi), obstruktiv (bronxial spazmlar) shakllari mavjud. Bronxit bronxial shilliq qavatning shishishi natijasida yuzaga keladi. Bronxlarning uzoq muddatli yallig'lanishi va tirnash xususiyati so'ng, surunkali bronxit bir nechta xarakterli alomatlariga olib kelishi mumkin.

Surunkali bronxitning umumiy belgilari:

- doimiy yo'tal (ko'pincha "chekuvchining yo'tali" deb ataladi)
- sariq, yashil yoki oq bo'lishi mumkin bo'lgan shilimshiq yo'talish
- xirillash
- ko'krak qafasidagi noqulaylik

Vaqt o'tishi bilan o'pkada shilimshiq ishlab chiqarishning ko'payishi tufayli shilimshiq miqdori asta-sekin o'sib boradi. Vaqt o'tishi bilan bronxlarda

shilliq to'planadi, bu nafas olishda, ayniqsa jismoniy faoliyatda qiyinchiliklarga olib keladi. Surunkali bronxitning boshqa belgilari bo'lishi mumkin:

- charchoq
- isitma
- tez-tez va og'ir respirator infeksiyalar
- nafas olayotganda xirillash va xirillash
- kislorod miqdori pastligi sababli tirnoqlar, lablar va teri mavimsi
- oyoq va to'piqlarning shishishi (periferik shish)

Surunkali bronxitning rivojlanishi bilan semptomlar zo'ravonlik va chastotada farq qilishi mumkin. Misol uchun, yo'tal vaqtincha yo'qolishi mumkin, keyin esa kuchliroq yo'tal davri keladi.

Diagnostika:Bronxitni qanday davolashni aniqlash uchun quyidagi tekshiruv usullarini olib boradi:

fonendoskop bilan o'pkalarni tinglash;

o'pka rentgenogrammasi;

bronxoskopiya (traxeya va bronxlarni tekshirish);

balg'am tahlili;

o'pkaning kompyuter tomografiyasi (surunkali bronxitda).

Kichik bronxlar holatini batafsilroq baholash uchun nafas olish va chiqarish bosqichlarida KT tekshirish usuli qo'llaniladi. Shu bilan birga, o'pkaning alohida bo'laklari, segmentlari yoki bo'laklari hajmiga mos keladigan bronxial o'tkazuvchanlik buzilgan joylarda, nafas chiqarish bosqichida KT tekshiruvi. - tekshirilgan barcha 21 (100%) bemorda "havo tuzoqlari" o'pka to'qimalarining havodorligini oshiradigan joylarni aniqladi Bronxoektaziya bilan og'rikan 15 (72%) bemorlarda KTda xarakterli belgisi "uzuksimon soya" simptomi hisoblanadi, ya'ni o'pka arteriyasining qo'shni shoxlari kalibriga nisbatan bronxning ichki diametrining kengayishi. Hozirgi kunda bronxit juda yasharib yangilanib borayotgan kasalliklardan biri hisoblanadi. Bugungi kunda o'pkalarni tekshirish va kasalliklar va patologiyalarni aniqlash uchun juda ko'p turli xil usullar qo'llaniladi. Biz faqat asosiylarini ko'rib chiqamiz.

- **Rentgenoskopiya.** Bu o'pkani tekshirishning eng keng tarqalgan usuli bo'lib, o'pka to'qimalarining tuzilishidagi o'zgarishlarni ko'rish, siqilish o'choqlari yoki ichi bo'sh joylarni topish, plevra bo'shlig'ida suyuqlik yoki havo mavjudligini aniqlash imkonini beradi. Rasm rentgen apparati yordamida yaratiladi va ekranda ko'rsatiladi.

- **Rentgenografiya.** Ushbu tekshiruv davomida tasvir rentgen apparati yordamida ham yaratiladi, lekin u plyonkaga o'rnatiladi va monitorda ko'rsatilmaydi. Radiografiya o'pkaning diagnostikasi uchun juda aniq va informatsion usul bo'lib, o'z vaqtida hatto eng kichik o'zgarishlarni ham ko'rish imkonini beradi.

- **Fluorografiya.** U printsiplial jihatdan rentgenografiyaga o'xshaydi, lekin tasvir kichik formatli plyonkada chop etiladi yoki monitorda ko'rsatiladi. Raqamli fluorografiya odamlarga kamroq radiatsiya ta'siriga ega, ammo tasvir sifati o'pka rentgenografiyasiga qaraganda biroz yomonroq.

- **Bronxografiya.** Ushbu turdagi rentgenografiya lokal behushlik ostida amalga oshiriladi va bronxlar holatini tashxislash uchun ishlatiladi. X-nurlarini o'tkazmaydigan bronxning lümenine kontrast agent AOK qilinadi.

- **Bronkoskopiya.** Bu usul traxeya va bronxlarning shilliq qavatini tekshirish uchun ishlatiladi. U maxsus qurilma - bronkoskop tomonidan ishlab chiqariladi, unga biopsiya yoki begona jismlarni olib tashlash va poliplarni olib tashlash, miniatyura kamerasi va boshqa asboblarni uchun maxsus forsepslar biriktiriladi. Bemorni noqulaylikdan himoya qilish uchun manipulyatsiya lokal behushlik ostida amalga oshiriladi. Bronkoskop og'iz orqali traxeyaga kiritiladi.

- **Torakoskopiya.** Maxsus vosita - torakoskop yordamida amalga oshiriladigan plevra bo'shlig'ining endoskopik tekshiruvi. Ko'krak qafasidagi kichik ponksiyon orqali umumiy behushlik ostida o'pkaga AOK qilinadi. Ko'p jihatdan, harakat tamoyili bronkoskopiya o'xshaydi.

O'pka funktsiyasi testi

- **o'pka ventilyatsiyasi.** Bu usul o'pkaning nafas olish hajmi nima ekanligini aniqlashga va nafas olish etishmovchiligi darajasini aniqlashga imkon beradi.

- **Plevral ponksiyon.** O'pkaning ushbu tekshiruvi paytida plevra bo'shlig'ining tarkibi kichik ponksiyon orqali tahlil qilish uchun olinadi. Manipulyatsiya lokal behushlik ostida amalga oshiriladi. Plevral ponksiyonning asosiy ko'rsatkichlari plevrit, o'smalar va o'pkada suyuqlik va havoning patologik to'planishi hisoblanadi.

Laboratoriya usullari (balg'amni tekshirish)

Balg'am ikki usulda tekshiriladi: mikroskopik va bakterioskopik. Birinchisi, parazitlarni, shilimshiqlarni, bakteriyalarni, turli xil shakllanishlarni aniqlashga va qo'shimcha ravishda sil kasalligini aniqlashga imkon beradi. Bakterioskopik usul turli xil o'pka infeksiyalarining qo'zg'atuvchilarini ochib beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Турдуматов Ж. А. и др. Верификация Хронической Обструктивной Болезни Легких Методом Компьютерной Томографии
2. Турдуматов Ж. А. и др. Комплексная Диагностика Хронической Обструктивной Болезни Легких
3. Central Asian Journal of Medical and Natural Science.
4. www.drink-drink.ru.
5. tibbiyot ensiklopediyasi.